

Samen bouwen aan een
kansrijke toekomst

Monitor verslag kansRIJK

September 2026

Margje Kroese en Myrthe Westendorp

kansrijkvoorjeugd.nl

Inhoud

Inleiding	3
kansRIJK: doel, doelgroep en uitgangspunten	4
Methodologische opzet en transparantie	4
Uitkomsten kwalitatieve monitor	5
Wat kansRIJK in de praktijk betekent volgens professionals	5
Hoe kansRIJK in de praktijk wordt uitgevoerd	5
Wat de kansRIJK werker daadwerkelijk doet	7
De meerwaarde van kansRIJK in de keten	8
Wat kansRIJK volgens professionals en betrokkenen oplevert	9
Knelpunten en aandachtspunten in de praktijk	10
Uitkomsten kwantitatieve monitor	11
Omvang en spreiding van de inzet	11
Consult, Kort of Begeleiding	11
Voor welke jeugdigen wordt kansRIJK ingezet?	12
Onderbouwing en werkzame elementen	13
Van methodiek naar werkzame mechanismen	13
Randvoorwaarden voor verdere inbedding en landelijke uitrol	14
Conclusie	16
Concrete aanbevelingen	17

Inleiding

Deze monitor laat zien hoe kansRIJK in de praktijk vorm krijgt: voor welke jeugdigen de aanpak wordt ingezet, wat kansRIJK werkers concreet doen, waar de meerwaarde zit en waar de uitvoering nog kwetsbaar is. kansRIJK is bedoeld voor jeugdigen van 12 tot 18 jaar bij wie zorgen ontstaan over risicogedrag, schoolverzuim of beginnend delictgedrag. De interventie heeft een preventief karakter: jeugdigen worden zo vroeg mogelijk bereikt om te voorkomen dat problemen verder escaleren en een zwaarder of gedwongen kader nodig wordt.

De monitor brengt niet alleen in beeld óf kansRIJK wordt ingezet, maar vooral hoe, voor wie en onder welke omstandigheden. Daarvoor zijn focusgroepen met praktijkervaringen en regionale registratiegegevens naast elkaar gelegd.

De vraag voor deze monitor was daarom niet alleen of kansRIJK werkt conform de beoogde werkwijze, maar vooral hoe de aanpak in de praktijk wordt gebruikt. Wat gebeurt er wanneer een jeugdige wordt aangemeld? Welke jeugdigen komen daadwerkelijk bij kansRIJK terecht? Wat doet een kansRIJK werker in de dagelijkse praktijk? Wanneer is kansRIJK van meerwaarde ten opzichte van andere interventies? En wat hebben professionals en jeugdigen er tot nu toe aan gehad?

Om die vragen te beantwoorden is in juni en juli 2026 gesproken met kansRIJK werkers van verschillende gecertificeerde instellingen uit meerdere regio's waar kansRIJK via onder andere PmG wordt ingezet. De focusgroepen waren vooral belangrijk om praktijkervaringen boven tafel te krijgen: wat werkt, waar loopt men tegenaan en welke verschillen zijn er tussen de bedoelde werkwijze en de uitvoering in de praktijk?

De aangeleverde gegevens laten zien dat kansRIJK in verschillende regio's daadwerkelijk wordt gebruikt, maar ook dat schaal, vorm en registratie nog uiteenlopen. Deze cijfers moeten daarom worden gelezen als aanvulling op het praktijkbeeld uit de focusgroepen: ze geven zicht op bereik, variatie en implementatiepatronen, niet op sluitende landelijke effectiviteit.

Een belangrijke bevinding uit de combinatie van observaties en focusgroepen is dat de methodiek in de praktijk in belangrijke mate wordt toegepast zoals bedoeld. De verschillende rollen en kernelementen van kansRIJK zijn herkenbaar in het dagelijks handelen van kansRIJK werkers.

Tegelijkertijd vraagt de verdere ontwikkeling om blijvende aandacht voor de balans tussen uniformiteit en maatwerk: de kern van de methodiek moet herkenbaar blijven, terwijl professionals ruimte moeten houden om aan te sluiten bij de specifieke jeugdige, het gezin en het netwerk.

Uit de focusgroepen komt vervolgens een herkenbaar beeld naar voren. kansRIJK is geen aanpak die alleen bestaat uit gesprekken voeren of adviezen geven. De kern zit in het daadwerkelijk naast een jeugdige gaan staan: contact maken in diens leefwereld, begrijpen wat er achter het gedrag schuilgaat en vervolgens met de jeugdige en het netwerk zoeken naar een haalbare volgende stap. Dat praktijkbeeld vormt het vertrekpunt voor de hoofdstukken hierna.

kansRIJK: doel, doelgroep en uitgangspunten

kansRIJK richt zich op jeugdigen in de leeftijd van 12-18 jaar bij wie zorgen bestaan over risicogedrag, schoolverzuim of beginnend delictgedrag, maar bij wie nog ruimte bestaat voor preventieve en vrijwillige ondersteuning. kansRIJK kan via drie varianten worden ingezet: Consult, Kort en Begeleiding.

De methodiek richt zich niet uitsluitend op het gedrag van de jeugdige. kansRIJK benadrukt ook samenwerking met ouders, professionals, school, politie en het sociale netwerk. Daarmee is sprake van een ecologische benadering, waarin risicogedrag wordt bekeken in samenhang met de jeugdige, het gezin, school, leeftijdsgenoten en de bredere leefomgeving.

Methodologische opzet en transparantie

De monitor combineert kwalitatieve en kwantitatieve gegevens. De focusgroepen zijn gebruikt om de uitvoering, meerwaarde en knelpunten in de praktijk te begrijpen. De registratiegegevens zijn gebruikt om zicht te krijgen op bereik, trajectvormen, leeftijd, aanleiding en regionale verschillen.

De kwantitatieve component bestaat uit registratiegegevens die door verschillende GI's zijn aangeleverd. De cijfers worden in deze monitor vooral gebruikt om patronen en verschillen in de implementatie te beschrijven.

De combinatie van focusgroepen en registratiegegevens is waardevol omdat elke bron iets anders laat zien. Focusgroepen helpen om mechanismen en uitvoeringsvariatie te begrijpen; registratiegegevens laten vooral bereik, trajectvormen en verschillen tussen regio's zien.

Uitkomsten kwalitatieve monitor

Wat kansRIJK in de praktijk betekent volgens professionals

De ervaringen uit de focusgroepen laten een positief en herkenbaar beeld van kansRIJK zien. Professionals ervaren ruimte om vroegtijdig naast een jeugdige te gaan staan, contact te maken en samen met het gezin en netwerk te zoeken naar wat nodig is om verdere problemen te voorkomen. Juist de combinatie van nabijheid, forensische expertise, vrijwilligheid en praktisch handelen wordt daarbij als waardevol ervaren. Tegelijkertijd laat de praktijk zien dat er nog ontwikkelpunten zijn, onder meer in bekendheid, aanmelding, triage, registratie en de regionale inbedding van de aanpak.

In de focusgroepen is uitgebreid stilgestaan bij de manier waarop kansRIJK in de dagelijkse praktijk vorm krijgt. De ervaringen van professionals laten zien hoe de methodiek wordt toegepast, welke keuzes zij maken in contact met jeugdigen en hun netwerk en welke elementen volgens hen bepalend zijn voor een passende inzet. In de volgende paragrafen wordt dit praktijkbeeld verder uitgewerkt.

Hoe kansRIJK in de praktijk wordt uitgevoerd

Aanmelding en eerste signalen

In de praktijk begint een kansRIJK traject niet altijd op hetzelfde moment of via dezelfde route. Soms is er al langere tijd zorg over een jeugdige. In andere situaties ontstaat vanuit school, wijkteam, politie of een overlegtafel een vermoeden dat de situatie aan het escaleren is. De stap naar daadwerkelijke aanmelding blijkt echter niet overal vanzelfsprekend.

Dat is een belangrijk signaal. Professionals herkennen soms vroeg dat een jeugdige afglijdt of dat een groep jeugdigen risicovoller gedrag laat zien, maar die zorgen worden niet altijd vertaald naar een concrete aanmelding.

Daardoor komt kansRIJK soms pas in beeld wanneer vrijwillige preventie al lastiger is geworden. Onbekendheid van de methodiek draagt ook bij aan latere aanmeldingen. In de focusgroepen wordt regelmatig benoemd hoe belangrijk het is om aan de juiste overlegtafels te zitten en mee te praten over jeugdigen. Hoe goed de weg naar kansRIJK wordt gevonden is daarbij ook sterk afhankelijk van onderlinge relaties binnen de gemeenten en de regio.

Het aanhaken bij de juiste overlegtafels blijkt hierbij een belangrijke succesfactor. Wanneer kansRIJK goed is aangesloten bij relevante overlegstructuren, weten professionals de weg naar kansRIJK beter te vinden en kunnen signalen eerder worden opgepakt. Wanneer die aansluiting ontbreekt, komt de inzet moeilijker van de grond.

In de aangeleverde gegevens is geen duidelijk verschil zichtbaar tussen inzet via PmG en inzet buiten PmG; de verschillen lijken vooral tussen gemeenten en regio's te ontstaan.

“Een groot deel van ons werk bestaat uit consultatie. We sluiten wekelijks aan bij allerlei overleggen rondom jeugd, schooluitval en criminaliteitspreventie. Daardoor kunnen we vaak snel meedenken en ook waardevolle verbindingen leggen tussen signalen die we in de verschillende overleggen oppikken.”

De samenwerking met gemeenten en lokale teams is over het algemeen positief, maar blijft sterk afhankelijk van persoonlijke contacten en de inzet van individuele medewerkers. Voor duurzame implementatie moet kansRIJK niet alleen bekend zijn bij individuele professionals, maar onderdeel worden van reguliere werkprocessen en overlegstructuren.

Triage

kansRIJK werkers geven aan dat zij in de praktijk goed kunnen inschatten wanneer een kansRIJK traject passend is en wanneer een andere route meer voor de hand ligt. Tegelijkertijd vraagt deze professionele inschatting om verdere ondersteuning en uniformering. De risicoscreener jeugd (RSJ) is onderdeel van de triage en kansRIJK werkers zijn recent getraind in het gebruik ervan. De opname van de RSJ in WIJZ kan bijdragen aan een zorgvuldigere en meer eenduidige afweging tussen regio's.

De manier waarop selectie en triage plaatsvinden kan tussen regio's verschillen. De risicoscreener jeugd (RSJ) vormt daarbij een vast onderdeel van de werkwijze. Daarnaast blijft de professionele inschatting van kansRIJK werkers van belang bij het duiden van de aard en ernst van de problematiek en het bepalen van een passende route.

Uit de focusgroepen blijkt daarnaast dat de afweging tussen Consult, Kort en Begeleiding in de praktijk niet altijd vanzelfsprekend is. Met name de variant Kort wordt minder vaak ingezet om te onderzoeken of Begeleiding voor de jeugdige passend kan zijn. Een belangrijke vraag is hierbij of jeugdigen vroeg genoeg in beeld komen, of dat vooral jeugdigen worden bereikt bij wie de problematiek al verder is opgelopen.

De gedragswetenschapper speelt een belangrijke rol bij screening, triage, inhoudelijke expertise en samenwerking met andere professionals. Juist bij twijfel over de aard en ernst van de problematiek kan de gedragswetenschapper helpen bepalen of kansRIJK passend is en welke variant daarbij aansluit.

Wat de kansRIJK werker daadwerkelijk doet

Nabijheid en relatieopbouw

Wanneer deelnemers vertellen over kansRIJK, gaat het al snel over nabijheid. De kansRIJK werker zit niet alleen tegenover een jeugdige aan tafel. De werker gaat eropaf, zoekt de jeugdige op in zijn of haar eigen omgeving en kan meegaan naar afspraken of school.

Daarmee is de rol van de kansRIJK werker breder dan één vaste functie. De methodiek onderscheidt verschillende rollen, zoals coach, leraar, motivator, richtinggever, onderzoeker/analist en praktisch ondersteuner. In de praktijk lopen die rollen flexibel door elkaar. Welke rol op de voorgrond staat, hangt af van de situatie, de fase van het traject en de vraag van de jeugdige en het netwerk.

Het werk begint vaak met vertrouwen winnen. Dat is geen zachte bijzaak, maar een praktische voorwaarde. Zonder werkrelatie vertelt een jeugdige minder, blijven risico's buiten beeld en wordt het moeilijk om samen aan verandering te werken.

“We hebben bewust de ruimte om heel outreachend te werken. Eerst investeren we in een vertrouwensrelatie. Pas daarna ga je samen kijken naar alle levensgebieden en wat er nodig is om verder te komen.”

Vervolgens gaat de kansRIJK werker op onderzoek uit. Niet alleen het zichtbare gedrag wordt besproken, maar ook wat daarachter zit. Hoe gaat het thuis? Hoe gaat het op school? Wie zijn belangrijk voor de jeugdige? Welke vrienden spelen een rol? En welke omstandigheden houden het gedrag in stand?

De forensische ervaring van de kansRIJK werker helpt om signalen te duiden en risico's vroegtijdig te herkennen. Juist daarom heeft de inzet van kansRIJK in een preventief kader meerwaarde: de werkwijze en vaardigheden sluiten aan bij situaties waarin zorgen al zichtbaar zijn, maar escalatie nog kan worden voorkomen.

Netwerk en praktische ondersteuning

Daarbij wordt het netwerk actief betrokken. Ouders, school, vrienden en andere betrokkenen kunnen allemaal een rol spelen. De kansRIJK werker probeert niet alleen met de jeugdige iets te veranderen, maar kijkt ook naar de omgeving waarin die jeugdige dagelijks functioneert.

De praktische kant is minstens zo belangrijk. Een jeugdige die niet naar school gaat, heeft meestal niet in de eerste plaats behoefte aan een gesprek over motivatie, maar aan iemand die meegaat, helpt een afspraak te maken of ervoor zorgt dat contact met school weer op gang komt.

Daarin onderscheidt kansRIJK zich van begeleiding die vooral op gesprekken of verwijzing leunt. De kansRIJK werker kan letterlijk en figuurlijk meelopen: naar school, naar afspraken, richting ouders of richting andere professionals.

Bij korte trajecten ligt het accent vaker op motivatie en praktische ondersteuning. Bij begeleiding komt daar meer coaching, richting geven en langduriger netwerkgericht werken bij. In beide varianten blijft maatwerk bepalend.

kansRIJK Kort verdient daarbij een nadrukkelijker plek als verkennende en activerende variant. Kort kan worden gebruikt om beter te begrijpen wat er speelt, hoe jeugdige en ouders naar de situatie kijken, welke motivatie aanwezig is, welke risico's en beschermende factoren er zijn en of intensievere begeleiding daadwerkelijk passend is.

Omdat kansRIJK vrijwillig wordt ingezet, is de motivatie van zowel jeugdige als ouders een belangrijke randvoorwaarde. Motivatie hoeft niet volledig aanwezig te zijn bij de start; juist het opbouwen van de werkrelatie en het verkennen van de situatie kunnen bijdragen aan motivatie. Wel is het belangrijk om bij screening en triage mee te wegen in hoeverre jeugdige en ouders bereid zijn aan het traject mee te werken. Vrijwilligheid en eigen regie vormen daarbij juist een kracht van kansRIJK: de jeugdige wil ondersteuning, maar redt het op dat moment niet alleen.

De beschrijving van het dagelijkse handelen laat zien wat kansRIJK werkers concreet doen. De volgende stap is om te duiden waarom juist deze manier van werken volgens professionals meerwaarde heeft binnen de bredere keten van ondersteuning, preventie en jeugdhulp.

De meerwaarde van kansRIJK in de keten

Positionering in de keten

kansRIJK bevindt zich tussen verschillende vormen van ondersteuning en jeugdhulp. Dat maakt een heldere positionering belangrijk en duidelijkheid over de methodiek van belang. kansRIJK staat dicht bij de jeugdreclassering en gebruikt de expertise van de werkers. Jeugdreclassering vindt echter plaats binnen een gedwongen kader, terwijl kansRIJK vrijwillig wordt ingezet. Juist daardoor kan kansRIJK een rol spelen voordat een jeugdige in een gedwongen traject terechtkomt.

“We kijken met een forensische bril naar gedrag. Door onze ervaring herkennen we bepaalde risicofactoren sneller. Soms vertelt een jongere iets en dan gaat er bij ons eerder een alarmbel af. We zien verbanden die anderen misschien niet direct zien.”

kansRIJK kan ook overlap hebben met andere interventies. Het is daarom belangrijk om duidelijk te maken wat de verschillen zijn tussen interventies en waar de jeugdige het beste geholpen kan worden. In sommige regio's wordt geprobeerd de inzet op elkaar af te stemmen om dubbel werk te voorkomen. kansRIJK onderscheidt zich vooral door de

combinatie van forensische expertise, vrijwilligheid, nabijheid, outreachend werken en praktische ondersteuning. Dit vraagt om goede afstemming met partners in de keten.

Jeugdbescherming geldt in beginsel niet als reguliere route voor kansRIJK, omdat kansRIJK juist vrijwillig en preventief wordt ingezet. In de praktijk wordt kansRIJK in sommige gevallen wel geconsulteerd wanneer behoefte bestaat aan specifieke expertise bij het duiden van een situatie of het bepalen van een passende route. Daarbij is het belangrijk om steeds te kijken naar de hulpverleningsvraag en naar wat voor de jeugdige en het gezin het meest passend is.

Daarmee moet kansRIJK vooral zichtbaar worden gemaakt via de specifieke expertise en vaardigheden die de aanpak toevoegt voor jeugdigen, gezinnen en ketenpartners.

Kern van de meerwaarde

De meerwaarde van kansRIJK ligt vooral in de combinatie van preventie, vrijwilligheid, nabijheid en praktische ondersteuning. De interventie creëert tijd en ruimte om een jeugdige echt te leren kennen voordat de situatie verder escaleert.

De waarde zit met name in het tijdig openen van een route die anders mogelijk gesloten blijft: risico's scherper in beeld krijgen en samen met de jeugdige en het netwerk weer beweging organiseren. De forensische expertise van de kansRIJK werkers speelt hierin een belangrijke rol, omdat zij signalen en risicofactoren vroegtijdig kunnen herkennen en in samenhang kunnen duiden.

Wat kansRIJK volgens professionals en betrokkenen oplevert

Resultaten in de praktijk

De opbrengsten van kansRIJK laten zich niet altijd terugbrengen tot één uitkomstmaat. Soms is de opbrengst heel concreet: een jeugdige gaat weer naar school, risicogedrag neemt af of ouders raken meer betrokken. Soms zit de opbrengst eerder in het voorwerk: er ontstaat contact, professionals krijgen beter zicht op de situatie en duidelijker wordt welke vervolgstap nodig is.

Deze monitor laat ook zien dat het voorkomen van escalatie een belangrijke mogelijke opbrengst is. Wanneer een jeugdige door kansRIJK eerder wordt bereikt, kan worden voorkomen dat de situatie verder verslechtert en uiteindelijk een zwaardere interventie nodig is.

Een andere opbrengst zit in de informatie die de kansRIJK werker verzamelt. Door verschillende leefgebieden met elkaar te verbinden ontstaat soms een ander beeld van de jeugdige dan wanneer alleen naar schoolverzuim, politiecontact of gedrag wordt gekeken.

De focusgroepen maken daarmee duidelijk dat de waarde van kansRIJK niet alleen aan het einde van een traject zichtbaar wordt. Ook het proces zelf, zoals contact krijgen, begrijpen wat er speelt en voorkomen dat professionals langs elkaar heen werken, is een belangrijke opbrengst.

Naast opbrengsten laten de focusgroepen ook zien waar de uitvoering kwetsbaar blijft. De volgende paragraaf bespreekt daarom de punten waarop bekendheid, toegang, overdracht, capaciteit en regionale verschillen de werking in de praktijk kunnen beperken en waar nog verbetering mogelijk is.

Knelpunten en aandachtspunten in de praktijk

Bekendheid en toegang

Een eerste knelpunt is dat kansRIJK niet altijd vroeg genoeg in beeld komt. Professionals zien soms wel signalen, maar weten niet altijd dat kansRIJK een passende mogelijkheid is. Vooral binnen wijk- en gebiedsteams kan de bekendheid verder worden vergroot. De focusgroep binnen PmG adviseert daarom om kansRIJK daar actiever onder de aandacht te brengen en structureel terug te koppelen wat de interventie kan betekenen.

Een tweede punt is de aanmeldroute. Wanneer de toegang sterk afhankelijk is van persoonlijke contacten, ontstaat het risico dat de ene jeugdige wel wordt aangemeld en de andere niet. Een laagdrempelige en herkenbare route kan helpen om jeugdigen eerder in beeld te krijgen.

Informatieoverdracht, uren en inzet op kansRIJK

Ook de informatieoverdracht tussen verschillende overlegtafels vraagt aandacht. In de praktijk zijn preventie-, gezags- en multi-overleggen niet altijd vanzelfsprekend met elkaar verbonden. Daardoor kan informatie versnipperd raken, terwijl juist het combineren van verschillende perspectieven een belangrijke kracht van kansRIJK is.

kansRIJK werkers benoemen dat intensieve inzet in de beginfase belangrijk is. De beginfase van een kansRIJK traject vraagt tijd, onder meer voor contactopbouw, analyse, afstemming met het netwerk en praktische ondersteuning. Volgens de monitor is in die fase minimaal ongeveer vier uur per week per geregistreerd traject nodig, al verschilt per jeugdige en per situatie hoeveel tijd daadwerkelijk passend is. Ook de benodigde inzet in uren wordt door kansRIJK werkers wisselend ervaren.

Tot slot zijn er verschillen tussen regio's in financiering en organisatorische inbedding. In sommige regio's is kansRIJK structureel gefinancierd, terwijl dat elders nog niet het geval is.

Voor landelijke uitrol is die onzekerheid een belangrijk aandachtspunt, omdat gemeentelijke inkoop invloed heeft op de mate waarin de methodiek uniform kan worden uitgevoerd. GI's blijven daarbij afhankelijk van financiering door gemeenten.

De uitrol van kansRIJK is daarmee nadrukkelijk een kwestie van lange adem. Bekendheid moet groeien, relaties moeten worden opgebouwd en de methodiek moet steeds meer een vanzelfsprekende plek krijgen in de keten.

De focusgroepen benoemen daarnaast een concrete behoefte aan meer voorlichting en training voor gemeenten en leerplichtambtenaren. Ook wordt genoemd dat de risicoscreener jeugd (RSJ) in alle regio's op een uniforme manier beschikbaar en toepasbaar zou moeten zijn in WIJZ. Dit draagt bij aan de uniformiteit in screening en werkwijze.

Uitkomsten kwantitatieve monitor

Dit deel beschrijft wat de aangeleverde registratiegegevens laten zien over de inzet, spreiding, trajectvormen en doelgroep van kansRIJK.

Omvang en spreiding van de inzet

De aangeleverde gegevens bevatten vanaf 1 januari 2026 in totaal 187 geregistreerde trajecten, verdeeld over 9 deelnemende GI's. Dit aantal moet niet worden gelezen als het totale landelijke aantal kansRIJK trajecten. De manier van registreren was op het moment van de uitvraag nog niet overal gelijk.

De spreiding is opvallend. Sommige GI's bevatten slechts enkele geregistreerde trajecten, terwijl andere GI's tientallen of zelfs 63 geregistreerde trajecten rapporteren. Deze variatie heeft waarschijnlijk meerdere verklaringen:

- De registratiepraktijk verschilt;
- Niet elke GI heeft een PmG-gemeente of wordt daar ingezet;
- De capaciteit en daarmee de inzet op kansRIJK verschilt;

De cijfers laten daardoor vooral zien dat kansRIJK inmiddels op meerdere plekken serieus wordt gebruikt, maar nog niet overal op dezelfde manier is ingebed.

Dat onderscheid is belangrijk: verschillen in aantallen zeggen niet automatisch iets over succes of tekortschieten, maar wel over de fase waarin de aanpak zich bevindt en/of de mate waarin kwantitatief gemonitord wordt.

Consult, Kort of Begeleiding

In veel registraties vormt kansRIJK Begeleiding het grootste deel van de inzet. Tegelijkertijd zijn er regio's waar juist relatief veel consulten worden geregistreerd. Een voorbeeld is een registratie waarin 52 consulten, 2 korte trajecten en 9 begeleidingstrajecten worden genoemd.

Dat verschil zegt veel over de positionering van kansRIJK. In de ene regio wordt de aanpak vooral gebruikt wanneer intensieve begeleiding nodig is. In een andere regio

krijgt kansRIJK juist eerder een rol in consultatie of de variant Kort. Verschillen in gemeentelijke afspraken en inkoop spelen hierbij eveneens een rol. Daarmee is kansRIJK in de praktijk niet overal dezelfde interventie in dezelfde fase van het proces.

Voor de verdere ontwikkeling ligt hier een belangrijke balans: meer uniformiteit waar dat nodig is, met behoud van maatwerk waar dat inhoudelijk noodzakelijk is. Het gaat dus niet om gelijkschakeling van elke regionale praktijk, maar om een herkenbare basis waarop regio's verantwoord kunnen variëren.

Voor welke jeugdigen wordt kansRIJK ingezet?

De registratiegegevens geven daarnaast inzicht in de jeugdigen voor wie kansRIJK in de praktijk wordt ingezet. Daarbij wordt gekeken naar kenmerken zoals leeftijd en de aanleiding voor de inzet, waaronder risicogedrag, schoolverzuim of een combinatie daarvan.

Leeftijd

Waar leeftijd volledig is geregistreerd, ligt het zwaartepunt bij jeugdigen in de leeftijd van 14-17 jaar. Vooral 15- en 16-jarigen komen in verschillende registraties relatief vaak voor. Tegelijkertijd zijn ook 12- en 13-jarigen vertegenwoordigd.

kansRIJK werkers benoemen verschil in werkwijze tussen leeftijdsgroepen. Een 12-jarige heeft iets anders nodig dan een 16-jarige in begeleiding en aanpak. Bovendien bestaat er verschil tussen regio's over in welke leeftijdscategorie kansRIJK helpend kan zijn.

Het lijkt erop dat er in Randstedelijk gebied meer risicogedrag bij jongere kinderen wordt gezien.

Risicogedrag en schoolverzuim

De registratiegegevens laten zien dat de aanleiding voor inzet varieert. In sommige regio's ligt het zwaartepunt bij risicogedrag. In andere regio's is schoolverzuim meer aanwezig. Ook wordt in meerdere registraties een combinatie van risicogedrag en schoolverzuim genoemd.

Dit sluit aan bij de kwalitatieve bevindingen dat problemen in de praktijk zelden volledig los van elkaar staan. Schoolverzuim kan bijvoorbeeld samengaan met politiecontacten, risicovrienden, problemen thuis of overlastgevende jeugd. Zoals in een interview met kansRIJK-medewerkers uit Zuid-Limburg wordt benoemd: "Schoolverzuim hangt vaak samen met andere problemen." (CJG043, 2026)

Bij schoolverzuim ligt er een duidelijke kans en oproep om de leerplichtambtenaar sterker aan te haken. Wanneer schoolverzuim een belangrijk signaal of onderdeel van de problematiek is, kan de leerplichtambtenaar waardevolle informatie bieden over de aard, duur en ontwikkeling van het verzuim en over wat al is geprobeerd. De

leerplichtambtenaar zou daarbij eerder de weg kunnen vinden naar kansRIJK om verder verzuim te voorkomen.

De doelgroep van kansRIJK laat zich daarom het best omschrijven als jeugdigen bij wie risicoproblematiek zich begint te stapelen, maar waar nog ruimte is om via vrijwillige en preventieve inzet bij te sturen. Belangrijk is dat signalen in deze fase tijdig worden herkend en vertaald naar een passende aanmelding.

Na dit beeld van de doelgroep verschuift de monitor naar de manier waarop kansRIJK in de praktijk wordt uitgevoerd. Daarbij gaat het om de route naar aanmelding, de eerste signalen, de triage en de keuzes die professionals maken voordat een traject daadwerkelijk start.

Onderbouwing en werkzame elementen

Van methodiek naar werkzame mechanismen

De huidige monitor geeft aanwijzingen voor een aantal mogelijke werkzame elementen van kansRIJK:

- **Vroegsignalering:** de interventie probeert in te grijpen voordat risicogedrag verder escaleert. Dit sluit aan bij het preventieve karakter van kansRIJK en vormt een belangrijk onderdeel van de onderliggende veranderlogica.
- **Relationeel werken:** professionals benadrukken dat verandering moeilijk tot stand komt zonder werkrelatie. De jeugdige moet zich voldoende gehoord en serieus genomen voelen om informatie te delen en nieuwe keuzes te onderzoeken.
- **Forensische expertise:** kansRIJK onderscheidt zich van algemene begeleiding doordat professionals kennis hebben van risicogedrag, schoolverzuim en beginnende delictproblematiek. Die expertise helpt om signalen niet alleen als ‘lastig gedrag’ te zien, maar te interpreteren vanuit risico’s, beschermende factoren en mogelijke escalatie.
- **Maatwerk:** de problematiek verschilt per jeugdige. Een aanpak die aansluit bij de individuele situatie is daarom noodzakelijk. De focusgroep bevestigt dit expliciet: “Je moet maatwerk leveren. Wat voor de ene werkt, werkt niet voor de andere.”
- **Outreaching en praktisch werken:** kansRIJK beperkt zich niet tot gesprekken. De professional kan letterlijk naast de jeugdige gaan staan en praktische barrières helpen wegnemen, bijvoorbeeld door mee te gaan naar school of te helpen het contact met een instantie te herstellen.
- **Netwerkgericht werken:** kansRIJK richt zich niet alleen op de jeugdige. Ouders, school, lokale teams, politie, een natuurlijk mentor en het sociale netwerk kunnen onderdeel zijn van de aanpak.

Randvoorwaarden voor verdere inbedding en landelijke uitrol

De eerder genoemde knelpunten wijzen direct op de voorwaarden die nodig zijn om kansRIJK duurzaam te borgen. De randvoorwaarden hieronder vertalen de praktijkervaringen daarom naar aandachtspunten voor verdere inbedding en landelijke uitrol.

Bekendheid en toegang

Een eerste knelpunt is dat kansRIJK niet altijd vroeg genoeg wordt gevonden. Wijk- en gebiedsteams, scholen en andere verwijzers moeten weten:

- wanneer kansRIJK passend is;
- hoe een jeugdige kan worden aangemeld;
- wanneer Consult, Kort of Begeleiding passend is;
- wanneer een andere interventie nodig is.

Eenduidige triage en registratie

De verschillen in de uitvoering van screening en triage maken het wenselijk om de werkwijze verder te expliciteren en uniformiteit te bevorderen. Niet noodzakelijk door alles bureaucratisch dicht te regelen, maar door helder (in WIJZ) vast te leggen:

- welke signalen aanleiding geven tot kansRIJK;
- welke informatie minimaal beschikbaar moet zijn;
- wanneer Consult passend is;
- wanneer Kort passend is;
- wanneer Begeleiding nodig is;
- wanneer doorverwijzing noodzakelijk is.

Inzet en benodigde uren

De beginfase van een traject vraagt relatief veel tijd. Als kansRIJK daadwerkelijk outreachend en relationeel moet worden uitgevoerd, is voldoende inzet van uren noodzakelijk. Een interventie kan op papier laagdrempelig zijn, maar in de praktijk soms meer vragen dan verwacht. Met name het begin van een traject vraagt om uren en beschikbaarheid.

Financiering

De aangeleverde informatie laat zien dat financiering en organisatorische positionering tussen regio's verschillen. In sommige regio's is kansRIJK onderdeel geworden van een bredere structuur, terwijl in andere regio's de inzet via specifieke programma's loopt.

Een landelijke en uniforme uitrol vraagt daarom om duidelijkheid over structurele financiering.

Registratie

De huidige registratiegegevens zijn waardevol, maar nog onvoldoende uniform. Een landelijke basisregistratie zou minimaal moeten bevatten:

- datum aanmelding;
- leeftijd;
- aanleiding;
- risicogedrag;
- schoolverzuim;
- risicogedrag en schoolverzuim;
- trajectvorm;
- start- en einddatum;
- verlenging;
- reden beëindiging;
- vervolgstap;
- relevante uitkomstindicatoren.

Hiermee ontstaat in de toekomst een veel steviger basis voor monitoring.

Naast deze inhoudelijke randvoorwaarden ligt er een bredere organisatorische vraag voor de toekomst: hoe richten we de GI's met kansRIJK toekomstgericht in? Deze vraag raakt niet alleen capaciteit, maar ook de borging van forensische expertise, de verhouding tussen jeugdreclassering en kansRIJK, de positionering van Consult, Kort en Begeleiding, de inzet van gedragswetenschappelijke expertise en de duurzame samenwerking met gemeenten en lokale teams.

Voor landelijke uitrol is daarom een dubbele beweging nodig: de kern van kansRIJK moet worden beschermd, terwijl triage, registratie, evaluatiemomenten en minimale kwaliteitscriteria meer worden gestandaardiseerd.

Die organisatorische vraag is bepalend voor de manier waarop kansRIJK duurzaam kan worden ingebed en de specifieke forensische expertise ook in een vrijwillig en preventief kader beschikbaar kan blijven.

Conclusie

Deze monitor laat een aanpak zien die in de praktijk wordt herkend en gewaardeerd. De aangeleverde registratiegegevens omvatten 187 geregistreerde trajecten vanaf 1 januari 2026, verdeeld over 9 GI's. Tegelijkertijd zijn de verschillen tussen regio's groot.

Dat zegt iets over implementatiefase, capaciteit en doelgroep, maar ook over het ontbreken van een eenduidige uitvoering en registratie.

De doelgroep bestaat vooral uit adolescenten, met een duidelijke vertegenwoordiging van jeugdigen van 14 tot en met 17 jaar. In verschillende regio's is sprake van risicogedrag, schoolverzuim of een combinatie daarvan. Daarmee sluit de feitelijke inzet grotendeels aan bij de doelgroep zoals die door kansRIJK zelf wordt beschreven.

De kwalitatieve bevindingen geven vervolgens zicht op de manier waarop kansRIJK wordt uitgevoerd. Professionals benadrukken vooral nabijheid, relatieopbouw, outreachend werken, praktische ondersteuning, forensische expertise en maatwerk.

De ervaren meerwaarde zit niet in één methode of techniek, maar in het samenspel van vroeg signalering, vrijwilligheid, expertise, nabijheid en praktische inzet.

Tegelijkertijd is de implementatie nog in ontwikkeling. De aanmeldroute is niet overal even duidelijk, de bekendheid verschilt, triage wordt niet overal op dezelfde wijze uitgevoerd en de registratie is nog onvoldoende uniform.

De belangrijkste conclusie is daarom zorgvuldig te formuleren. Deze monitor bewijst niet dat kansRIJK effectief is in causale zin; daarvoor is het onderzoeksdesign niet geschikt. De monitor laat wel zien dat er een stevige praktijkbasis is, dat professionals de werkzame elementen herkennen en dat de onderliggende veranderlogica plausibel is. De volgende stap is om beter te onderzoeken voor welke jeugdigen, onder welke omstandigheden en via welke mechanismen kansRIJK daadwerkelijk bijdraagt aan betere uitkomsten.

Samenvattend staat kansRIJK in de praktijk en wordt de aanpak grotendeels uitgevoerd zoals bedoeld. De volgende ontwikkelfase gaat minder over het opnieuw uitvinden van de methodiek en meer over het duurzaam organiseren ervan: de juiste jeugdige tijdig bereiken, de juiste variant inzetten, de samenwerking structureel organiseren, de forensische expertise behouden en tegelijkertijd ruimte houden voor maatwerk.

Concrete aanbevelingen

- **Borg de kern van de methodiek en behoud ruimte voor maatwerk.**
Zorg dat de kernelementen overal herkenbaar blijven, terwijl professionals ruimte houden om aan te sluiten bij de specifieke jeugdige, het gezin en het netwerk.
- **Maak samenwerking met gemeenten minder afhankelijk van persoonlijke contacten.**
Werk toe naar structurele werkafspraken en vaste overlegstructuren.
- **Zorg dat kansRIJK structureel aanhaakt bij relevante overlegtafels.**
Dit is een belangrijke voorwaarde om vroegtijdig signalen op te pakken en de juiste jeugdigen tijdig te bereiken.
- **Positioneer kansRIJK Kort nadrukkelijker als verkennende variant.**
Gebruik Kort om te beoordelen of kansRIJK begeleiding passend is en welke vervolgstap nodig is.
- **Zorg dat de leerplichtambtenaar kansRIJK tijdig weet te vinden bij schoolverzuim.**
Vergroot de bekendheid van kansRIJK bij leerplichtambtenaren, zodat zij bij passende signalen eerder kunnen aanmelden en verdere uitval of stapeling van problematiek mogelijk kan worden voorkomen.
- **Maak motivatie van het jeugdige onderdeel van de triage.**
Zie motivatie niet alleen als voorwaarde vooraf, maar ook als iets waaraan binnen kansRIJK kan worden gewerkt.
- **Werk toe naar meer uniformiteit in triage, registratie en basisprocessen.**
Behoud daarbij maatwerk in de uitvoering.

